

AEM

ASOCIACE ENERGETICKÝCH MANAŽERŮ

IČO 48548774
Partyzánská 7 170 00 Praha 7

tel.+fax : 266 753 531

mobil : 736 622 830

E-mail : aem@aem.cz

<http://www.aem.cz>

Zpravodaj *č. 2 / 2008*

Bezplatná interní publikace pro členy AEM
Praha, říjen 2008

O b s a h

	str.
Úvodní slovo výkonné ředitelky AEM	3
Zápis 18. Schůze Valné hromady AEM.....	4
Počet kolektivních členů v jednotlivých kategoriích	7
Závěry XI. Podzimní konference Asociace Energetických Manažerů.....	8
Několik článků na téma Jaderná energetika.....	11

Milé kolegyně, vážení kolegové,

druhé číslo Zpravodaje 2008 je věnováno jednak mimořádné Valné hromadě Asociace, která se konala dne 11. září 2008 v budově HAMU (Lichtenštejnský palác) Malostranské nám. 13, Praha 1, a jí příslušným dokumentům, jednak Závěrům XI. Podzimní konference AEM, která se konala ve dnech 10. a 11. září 2008 pod záštitou vicepremiéra vlády ČR pana Alexandra Vondry.

Jedním z bodů programu mimořádné Valné hromady byla úprava výše a struktury členských příspěvků kolektivních členů Asociace od roku 2009. Věřte, že jsme velmi pečlivě vážili výši členských poplatků a že jsme k tomuto kroku přistoupili s veškerou zodpovědností. Novou strukturu a výši členských příspěvků najdete níže, v příloze č. 1 Zápisu z Valné hromady

Milé kolegyně, vážení kolegové, odvolávám se na tento Zápis a prosím zástupce kolektivních členů, aby nám v historicky krátké době zaslali počet zaměstnanců jejich společností, kteří pracují v energetice.

Jak jste si jistě všimli, byly zprovozněny nové webové stránky Asociace. Doufám, že se vám nová forma webových stránek bude líbit a zároveň mi dovoluete vás informovat, že v práci na těchto stránkách budeme i nadále pokračovat. Dalším plánovaným krokem je zřízení diskusního fóra.

Tak jako na XII. Jarní konferenci jsme vypracovali závěry z konference. Závěry zpracoval čestný člen Asociace pan Ing. Bohuslav Brix, který se stal stálým zpravodajem konferencí Asociace.

Na závěr druhého čísla Zpravodaje 2008 si dovolím připojit několik článků na aktuální téma. Dnes jsem zvolila téma jaderná energetika. Jednak proto, že téma jaderná energetika se začíná skloňovat ve všech patrech energetických struktur, jednak jako upoutávku na seminář, který Asociace připravuje a který se bude věnovat právě této tématice. Seminář bude Asociace pořádat ve spolupráci s Ústavem jaderného výzkumu v Řeži a ve spolupráci s časopisem Vesmír. Spolupráci nám přislíbil i pan prof. Janouch.

Bc. Zuzana Šolcová
Výkonná ředitelka

Zápis 18. schůze Valné hromady AEM, konané dne 11. září 2008 v Praze

Přítomni: 17 zástupců kolektivních členů
10 individuálních členů
6 čestných členů
5 členů bylo omluveno

Všichni přítomní členové dostali při podpisu u prezence návrh programu Valné hromady.

Návrh Programu valné hromady konané dne 11. září 2008 v Praze:

1. Zahájení
2. Volba orgánů valné hromady:
  - předseda valné hromady
  - zapisovatel
  - dva ověřovatelé zápisu
  - návrhová komise (2 členové)
  - dva skrutátoři
3. Návrh výše členských příspěvků kolektivních členů AEM od roku 2009
4. Různé
5. Schválení usnesení
6. Závěr

1. Zahájení valné hromady a schválení programu

Valnou hromadu zahájil Ing. Bohuslav Bernátek, prezident AEM, který nechal hlasovat o schválení programu valné hromady.

Program byl jednomyslně schválen

2. Volby orgánů valné hromady:

Předsednictvo navrhlo následující složení orgánů valné hromady:

Předseda valné hromady	Ing. František Plecháč
Návrhová komise:	Ing. Bohuslav Bernátek, Bc. Zuzana Šolcová
Skrutátoři:	Alice Rottová, Jana Viktorová
Ověřovatelé zápisu:	Ing. Ivana Hájková, Ing. Jiří Strnad
Zapisovatel:	Ing. Luděk Piskač

Orgány valné hromady byly jednomyslně zvoleny.

3. Návrh výše členských příspěvků kolektivních členů AEM od roku 2009

Návrh nové struktury a výše členských příspěvků přednesl za předsednictvo Ing. Bohuslav Bernátek. Předsednictvo AEM zdůvodňuje tento návrh tím, že výše členských příspěvků byla změněna naposledy v roce 1998, tj. před 10 lety. Od té doby se ceny vstupů značně navýšily - zejména náklady za sály pro pořádání konferencí a seminářů, ceny doprovodných služeb při pořádání konferencí a seminářů, změnil se také ceny občerstvení. Tím se také změnila struktura rozpočtu AEM. Zatímco pro rok 2002 byl navržen rozpočet jako vyrovnaný ve výši 4 mil. Kč, pro rok 2008 byl rozpočet navržen jako vyrovnaný ve výši 6,25 mil. Kč. Podíl příjmů z příspěvků kolektivních členů v rozpočtu AEM tedy výrazně klesá.

Po tomto vysvětlení přistoupila VH k hlasování. Bylo hlasováno aklamací (zdvížením ruky).

Počet platných hlasů: 37 – Prezenční listina a udělené plné moci k hlasování jsou k nahlédnutí v sekretariátu AEM.

Proti: 3   Zdržel se: 1   Pro: 34

VH tedy schválila výši a strukturu členských příspěvků kolektivních členů od roku 2009 v souladu s předloženým návrhem. (viz příloha č. 1)

4. Různé

Do této sekce nebyly žádné příspěvky.

5. Usnesení Valné hromady:

5.1. Valná hromada schvaluje

Novou výši a strukturu členských příspěvků kolektivních členů od roku 2009 v souladu s předloženým návrhem (viz. Příloha č.1)

5.2. Valná hromada ukládá:

a) VŘ a Sekretariátu AEM

- ✓ Zveřejnit novou strukturu a výši příspěvků kolektivních členů od r. 2009
- ✓ Zjistit a zveřejnit počet kolektivních členů v jednotlivých kategoriích
- ✓ Uzavřít dodatky ke smlouvám s kolektivními členy

b) Kolektivním členům

- ✓ Sdělit sekretariátu AEM počty zaměstnanců v energetice; týká se pouze těch, kteří tak dosud přes výzvy sekretariátu neučinili

6. Na závěr Valné hromady poděkoval prezident AEM Ing. Bohuslav Bernátek všem přítomným členům za účast a konstruktivní přístup k jednání Valné hromady a popřál všem hodně úspěchů v další práci.

V Praze dne 11.zář 2008

Zapsal: Ing. Luděk Piskač

Ověřovatelé zápisu:

Ing. Ivana Hájková

Ing. Jiří Strnad

Návrh nové struktury členských příspěvků
kolektivních členů Asociace Energetických Manažerů od roku 2009

Příloha č.1

Počet zaměstnanců v energetice	Výše členských příspěvků v Kč
1 - 10	4 900
11 - 25	9 800
26- 50	14 700
51 -100	19 600
101 - 200	24 500
201 - 500	51 900
501 - 1000	63 900
1001 - 5000	122 500
5001	269 500

Počet kolektivních členů v jednotlivých kategoriích

Kategorie	Výše členského příspěvku	Počet společností v kategorii
1 - 10	4 900	48
11 - 25	9 800	29
26- 50	14 700	9
51 -100	19 600	7
101 - 200	24 500	14
201 - 500	51 900	2
501 - 1000	63 900	4
1001 - 5000	122 500	4
50001	269 500	1

Závěry XI. Podzimní konference Asociace Energetických manažerů

Tradiční podzimní konference AEM – tradiční jak v čase, tak i místem konání

Energetika udržitelná a bezpečná – PRIORITY ČESKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU 2009

se uskutečnila v Lichtenštejnském paláci v Praze ve dnech 10. a 11. září 2008, pod záštitou místopředsedy vlády ČR p. A. Vondry.

Byla dobře obsazena výběrem zajímavých témat a přesvědčivých referentů, vč. zahraničních, a navázala tak na jarní konferenci AEM, jejíž zásadní teze dále podrobněji rozváděla.

Vstupem do tématu konference byla vystoupení místopředsedy vlády p. A. Vondry a poslance – předsedy Hospodářského výboru PS ČR p. O. Vojíře o **tématických okruzích předsednictví pro oblast energetiky**, dále rozvedená výkladem p. K. Firly, akreditovaného lobbisty při Evropském parlamentu. Referáty se týkaly

- evropské energetické politiky: „energetická politika EU“ patří mezi tzv. koordinované politiky, nikoli mezi společné politiky, většina rozhodovacích kompetencí je ponechána na národní úrovni; společná politika tedy neexistuje a asi ještě dlouho nebude, pokud by měla vůbec být,
- energetické bezpečnosti a vnějších vztahů, především spolupráce s Ruskem: existují rozdíly v postojích Německa, Francie, Itálie, UK, Polsko, jejichž rozdílnost lze ilustrovat těmito citáty „EU by měla přehodnotit své vztahy s Ruskem“ (brit. premiér G. Brown), „Není na pořadu dne uvalovat na Rusko sankce, dnešní svět je založen na dialogu“ (franc. premiér F. Fillon) až po „Vojenská spolupráce s Ruskem je zásadní pro udržení bezpečnosti a stability v krizových zemích světa, např. v Afganistanu či Íránu“ (ital. min. zahraničí F. Frattini)
- vnitřního trhu s elektřinou a plynem – 3. liberalizační balíček (vlastnický unbundling)
- energetické účinnosti, nízkouhlíkových zdrojů energie a ochrany klimatu, závazných cílů pro snižování emisí (klimaticko-energetický balíček – až 100% nákup povolenek emisí skleníkových plynů pro elektrárny v aukci).

O problémech trhu s elektřinou a plynem na Slovensku informoval předseda Rady pre reguláciu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví J. Holjenčík. V souvislosti s „energetickou politikou EU“ podpořil rozvíjení vzájemně výhodné spolupráce s nečlenskými státy EU s důrazem na Rusko, reálnou a smysluplnou podporu OZE s ohledem na konečného odběratele, podporu novým investicím a spolupráci při investičním plánování. Kritizoval především spekulativní obchodní praktiky, ovlivňující ceny komodit, rozdílné postavení národních regulátorů v rámci EU a selhání „neviditelné ruky trhu“ v elektroenergetice a plynárenství. Upozornil na nedostatek zdrojů na Slovensku (situace se vyhrotí po odstavení druhého bloku JE V1), v EU a na Balkáně a prakticky nezajistitelnou diversifikaci zdrojů plynu. Informoval, že velmi rozšířené mínění, že s dopadem prudkého nárůstu cen energií na obyvatelstvo a malé podniky nelze nic dělat, není úplně pravdivé, že existuje určitá škála opatření, která mohou členské státy v rámci svých národních kompetencí při zdaňování a sociálním zabezpečení přijmout a uvedl již realizované příklady (Belgie, UK). Cestou je

důsledná aplikace Směrnic 2003/53/ES a 2003/54/ES; legislativní podmínky pro aplikaci byly na Slovensku vytvořeny.

Navázaly příspěvky předsedy ERÚ (ČR) J. Fiřta „Spolupráce národních regulátorů v EU a jejich úloha na liberalizovaném trhu s energií“ včetně informace o poslání a práci Rady evropských energetických regulátorů (CEER) a Skupiny evropských regulátorů pro elektřinu a plyn (ERGEG) a řed. pro elektřinu E-Control [Regulátor] (Rakousko) T. Kapetanovice „Regionální integrace trhů s elektřinou ve střední Evropě“.

S velkým zájmem byla očekávána prezentace zatím neuzavřených (neoponovaných) zjištění Nezávislé energetické komise (NEK, lépe známé pod názvem „Pačesova komise“), které se zúčastnili předseda NEK V. Pačes, místopředseda NEK F. Hrdlička a M. Kajtman z Oponentní rady NEK. Blok referátů doplnil prezident Energetického komitétu ČR/WEC M. Vrba výkladem „Energetická politika ČR a doporučení NEK z pohledu scénářů vývoje energetiky zpracovaných WEC“. V souladu s vládním zadáním se NEK zabývala udržitelnou a bezpečnou energetikou z pohledu dostupnosti společensky a environmentálně přijatelné energie v dlouhodobém výhledu, spolehlivost a kvalita dodávek energie za přijatelné a ekonomicky udržitelné ceny. Za nejzávažnější souhrnný poznatek lze považovat to, že přes dosud vcelku stabilní situaci v českém energetickém hospodářství nedojde-li v dohledné době k zásadním rozhodnutím (primární zdroje, elektřina, teplo, zjednodušení legislativy) je stabilita v budoucnosti ohrožena. Proces přijetí rozhodnutí je již dnes opožděn a stále podléhá zbytečným omezením, vycházejících z apriorních omezení, především politickými argumenty. Přitom již dnes se ve světovém pohledu projevuje napětí jak na straně dodávky (zabezpečení zdrojů, investice do infrastruktury, výzkum a vývoj, zavádění nových technologií), tak i na straně poptávky (ekonomický růst, očekávání spotřebitelů, kapacitní limity), tlaky se strany ochrany životního prostředí (legislativa, sociální dopady, politická vůle) a politické tlaky (budou vlády využívat energetické zdroje pro zvýšení svého politického vlivu?).

Další volně navazující blok - s výběrem zajímavých sdělení - představovaly přednášky „Situace na evropském trhu s elektřinou“ (D. Kučera, gen. sekretář Energetické burzy Praha): Evropský trh s elektřinou se mění na plně funkční integrovaný komoditní trh, Česká republika je již dnes jeho nedílnou součástí; Obchodování na tomto trhu se bude v budoucnu ubírat směrem k systému obchodování na finančních trzích, což bude doprovázeno vstupem nových účastníků obchodování ze strany bankovních institucí; CO₂ povolenky – náklady a příležitosti: buď nevyrábím – pak mohu povolenku CO₂ prodat a mám zisk z prodeje povolenky, anebo vyrábím – spotřebovávám povolenku CO₂ a mám zisk z prodeje elektrické energie.

„Principy Market couplingu, principy Implicitních aukcí. Co by přineslo spojení Česko – Slovenského trhu pro slovenské a co pro české účastníky trhu“ (M. Apko, ředitel sekce Energetický obchod, ČEPS, a.s.): Rozhodnutí o postupu koordinace CEE regionu očekáváno na následující IG; Zahájen projekt propojení českého a slovenského trhu s elektřinou na bázi implicitní aukce; Projekt podporován integrační snahou EU; Start se předpokládá v první polovině 2009.

„Budoucnost českého hnědého uhlí“ (A. Musil, ředitel odboru nákupu a prodeje uhlí, Czech Coal, a.s.) S nabízeným řešením střetů zájmů (finanční odškodnění, vybudování náhradního bydlení) souhlasí nebo souhlasí s podmínkou 76% z oslovených v obcích Horní Jiřetín a Černice; Milníkem pro plynulé pokračování těžby uhlí z pohledu získání povolení hornické

činnosti za hranice limitů byl rok 2007 – MUS povolení nezískala a následuje postupné ukončování provozu lomu v hranicích územně ekologických limitů lomu ČSA; Nedostatek uhlí bude řešen aukcí.

„Budoucnost českého teplárenství“ (M. Krejčů, výkonný ředitel Teplárenského sdružení ČR): Roční spotřeba tepla v ČR činí cca 380 PJ, ze zdrojů CZT je dodáváno cca 210 PJ, z ostatních zdrojů pak cca 170 PJ, dále je teplem zásobováno 1,6 mil. bytů; Platná znění zákonů v ČR způsobují energetickému sektoru podstatné zvýšení nákladů na palivo pro teplárny. Ekologická daň na uhlí např. způsobila zvýšení ceny uhlí o 50 – 100 %; V českých zákonech je využito minima výjimek ze zdanění pro výrobu elektřiny a tepla v kombinované výrobě; Od daně by měla být osvobozena všechna paliva pro výrobu v KVET. Zdanění paliv pro KVET přitom Směrnice nevyžaduje a umožňuje jejich osvobození od daně; Proč poslanci parlamentu najednou poukazují na to, že výroba tepla je činností ve veřejném zájmu, když podobný argument tepláren při prosazování některých pravidel, která by byla ku prospěchu jejich odběratelům, odmítají?

Poslední blok „Velcí spotřebitelé energie v Evropě a ve světě; IFIEC EUROPE“ obsahoval tyto referáty:

„Evropské energetické trhy - průmyslová společnost soutěžící na globálním trhu“ (R. Berger, ArcelorMittal, vedoucí energetiky pro Německo, Polsko a Českou republiku)

„Situace velkých spotřebitelů energie v roce 2008“ (K. Šimeček, předseda předsednictva SVSE/AEM)

„Problémy českého a evropského trhu s energiemi“ (R. Neruda, místopředseda ÚOHS)

„Vývoj v oblasti energetiky na úrovni EU, postoj odběratelů“ (H. Gruenfeld, president IFIEC EUROPE)

„Politika klimatických změn jako v současné době rozhodující činitel při formování energetické politiky - návrh IFIEC EUROPE na EU ETS po 2012“ (H. Gruenfeld, president IFIEC EUROPE)

„Velký mezinárodní průmyslový spotřebitel - hlavní problémy, návrhy, různé ceny elektřiny a plynu v Evropě a ve světě“ (Z. Nagy, LINDE GAS, vedoucí energetiky pro střední a východní Evropu)

„Situace velkých spotřebitelů energie v roce 2008 – plyn“ (J. Lasota, Energetika Třinec, vedoucí provozu tepelné energetiky)

Noční můrou nejen velkých spotřebitelů energie – veškerého průmyslu – jsou vysoké ceny a jejich růst, mj. způsobený i povolenkami emisí. A očekává se další eskalace, pokud se prosadí jejich opatřování v aukci. Proto vzbudil ohlas referát, popisující návrh IFIEC EUROPE na variantu jejich přidělování. Do současnosti se povolenky přidělují zdarma na základě historické produkce a úrovně emisí. To přináší nezasloužené zisky producentům elektřiny, kteří cenu povolenek přenášejí na své zákazníky přesto, že je dostali zdarma. Základní myšlenkou Postupu IFIEC je poskytování povolenek na tzv. čistou produkci zdarma. Čistou produkcí se míní taková, která odpovídá určenému benchmarku CO₂. Benchmark by vyhlášovala EK na začátku obchodovacího období pro sektor produkce elektřiny, zařazených do systému EU ETS, jako celek. Vycházela by přitom ze sektorového emisního stropu a očekávaného podílu fosilních paliv na výrobě elektřiny. EK by měla právo na upřesnění benchmarku (pouze k nižším hodnotám) i v průběhu obchodovacího období, je-li to potřebné k udržení sektorového emisního stropu, ovšem s náležitým předstihem (např. 2 let). Další důležitou navrhovanou změnou, s níž souvisejí i efekty Postupu IFIEC, je konečné přiznání povolenek podle skutečné produkce elektřiny v běžném roce (povolenky by byly přidělovány

zálohově, o skutečném přidělu by se rozhodovalo ex-post po provedených ročních bilancích). Skutečně přidělené povolenky pro určitý rok obchodovacího období vycházejí ze skutečné produkce v tomtéž roce. Tím, na rozdíl od současného postupu přidělování nemá nižší skutečná produkce elektřiny, než např. plánovaná, žádný vliv, tj. neposkytuje přebytek povolenek k volnému prodeji a příležitost k nezaslouženým ziskům. Cena elektřiny se tak může snížit proti současnosti o 30 až 50 %.

Smysl a účel konání konference bylo napomoci nalezení odpovědi na otázku
Kam směřovat úsilí vlády během jejího mandátu ?

Dílní otázky a odpovědi a pochybnosti jsou:

➤ **Existuje dlouhodobá představa o naší energetické budoucnosti ?**

Určitě, ale existují diametrálně odlišné názory „antagonistických“ skupin.

➤ **Jaké má vláda nástroje pro ovlivnění budoucího energetického vývoje ?**

Podnikatelské subjekty vzájemně soutěží, sledují spíše krátkodobé cíle.

➤ **Nabídka primárních energetických zdrojů se zužuje a zdražuje.**

Veřejnost je matena neprofesionálními informacemi a cenovým vývojem.

➤ **Je možné shodnout se na reálně dosažitelných cílech ?**

Je možné shodnout se na rozumně myslitelných, v daném čase proveditelných a ekonomicky únosných způsobech jejich dosažení ?

Ing. Bohuslav Brix, Zpravodaj XI. Podzimní konference AEM

V Praze dne 30.9.2008

Několik článků na téma Jaderná energetika

Jaderná energie a svoboda Západu

byl název článku, který přesně před 30 lety napsal a uveřejnil v řadě západních periodik známý sovětský disident Andrej Sacharov. Již v názvu vyjádřil přesně to, o čem se Evropa a západní svět po léta nemohly domluvit a o co pouze s velkými potížemi začínají chápat teprve dnes.

Evropský parlament každoročně uděluje cenu Andreje Sacharova za lidská práva. Sacharov je na Západě znám převážně jako laureát Nobelovy ceny míru za rok 1975 a jako tvůrce sovětské vodíkové bomby. Méně je již známo, že je též autorem základní myšlenky TOKAMAKU, na níž je založen mezinárodní projekt fuzního reaktoru, na který EU věnuje nyní miliardy Euro, a který by získával energii fúzí jader lehkých: isotopů vodíku a lithia.

Na Západě jsou dnes však prakticky zapomenuta Sacharovova prorocká úvaha, ve které již před třiceti lety upozorňoval na to, že si Západ může zachovat svou svobodu (a svou nezávislost) pouze s pomocí jaderné energetiky. Je to velká škoda. Sacharov již v roce 1978

ukazoval jasně cestu, jakou se musí Západ dát, aby si zachoval svou svobodu a nezávislost (dodám – i svou prosperitu).

Sacharov chápal – k tomu ani nebylo zapotřebí nějaké zvláštní vědecké geniality – že ve vesmíru energie vzniká pouze v jaderných procesech: při štěpení těžkých jader (např. uranu) a při fúzi (slučování) jader lehkých. Jaderná energie byla pro něho proto jedinou autentickou energií, existující ve vesmíru.

V druhé polovině sedmdesátých let v Americe a posléze i v Evropě začalo vznikat hnutí proti jaderné energii. Bylo to těsně po skončení válečného konfliktu ve Vietnamu, který k sobě po léta poutal protestní energii mladé generace. Dokonce se mohlo zdát, že si mladá generace potřebovala vytvořit jakýsi náhradní cíl, proti kterému by začala protestovat. Bylo neštěstím pro Západ, že se tímto novým cílem stala jaderná energie.

Zúčastnil jsem se těchto diskusí v řadě západních zemí. Mladí lidé, zapáleně protestující proti jaderné energii (ne proti jaderným zbraním!), byli mými stanovisky zklamáni: Disident a za jadernou energii? Nestydíš se? A protože to nepomáhalo, začali tvrdit, že pokud jsem pro jadernou energii, nejsem správný disident. Správný disident Sacharov je jistojistě proti jaderné energii.

Nezbylo, než se Andreje Sacharova dotázat na jeho poměr k jaderné energii dotázat přímo: po několika dopisech a telefonech mi Sacharov poslal text s prosbou, abych ho široce uveřejnil na Západě.

Nebylo to zcela triviální. Protijaderná hysterie totiž zasáhla i redakce vážených západních deníků a časopisů. Publikaci Sacharovova Eseje odmítl nejdříve i der Spiegel i Einsteinem a Oppenheimerem založený americký Bulletin atomových vědců. Potom co text uveřejnila tato dvě periodika, byl přetištěn i v řadě vážených světových novin.

Přesto trvalo třicet let, než jednoduché a jasné myšlenky Sacharova zdomácněly ve slovnících západních politiků. S výjimkou lexikonu zelených. Těm to bohužel nedošlo až do dneška.

Boj proti jaderné energii je jednou z nejnesmyslnějších a nejnebezpečnějších ideologií, které vznikly v minulém století. Energie bude stále vzácnější a stále potřebnější. Například, nedostatek pitné vody, který hrozí lidstvu v mnohých oblastech, je lehce překonatelný při dostatku energie, ale nepříkrovnatelný při jejím nedostatku. Nedovedu si třeba představit fungování demokratické společnosti při vážném nedostatku energie. Kdo bude přidělovat energii tolik potřebnou k předvolební agitaci?

Victor F. Weisskopf, jeden z nejvýznamnějších fyziků jednou řekl, že Sacharov znal řešení vědeckých problémů mnohem dříve, než většina z nás si uvědomila, že nějaký problém vůbec existuje. Historie Sacharovova článku „Jaderná energie a svoboda Západu“ ilustruje správnost Weisskopfova tvrzení.

František Janouch

ÚRYVEK Z SACHAROVOVA TEXTU.

„Slyším z rozhlasu zprávy a čtu o bouřlivých mnohotisícových demonstracích, o vystoupeních známých i i neznámých politiků i o nejrůznějších kampaních na Západě, namířených proti rozvoji jaderné energetiky, proti výstavbě jaderných elektráren, proti breeder reaktorům atd... Protijaderné nálady jsou samozřejmě vyvolány nedostatečnou informovaností lidí o složitých odborných záležitostech. Tato nedostatečná informovanost způsobuje, že přirozená a oprávněná touha moderního člověka o zachování životního prostředí je vede špatným směrem.

Je těžké vysvětlit laikovi (ač tomu tak je), že reaktor jaderné elektrárny není totéž co atomová bomba, že elektrárna spalující uhlí nebo naftu je mnohem nebezpečnější pro lidské zdraví i vzhledem k životnímu prostředí než jaderné elektrárny nebo breeder-reaktory se stejným výkonem...

Vývoj jaderné technologie kladl mnohem větší důraz na výzkum bezpečnostní techniky a na ochranu životního prostředí než rozvoj metalurgie, hornictví, chemického průmyslu, tepelných elektráren, dopravy, zemědělství atd. Proto z hlediska bezpečnosti a možných vlivů na životní prostředí je současná situace v jaderné energetice relativně dobrá. Perspektivy dalšího zdokonalení bezpečnosti jaderných elektráren jsou též dobré. Jaderná technologie se liší od využití chemických paliv především menším množstvím vedlejších produktů i nižším počtem nebezpečných odpadů. Díky tomu lze snáze řešit bezpečnost a problémy životního prostředí u jaderných elektráren než u elektráren, spalujících uhlí, naftu nebo plyn...

Lidé musí mít příležitost a právo poznat všechny související ekonomické, politické a ekologické problémy jaderné energie, stejně jako problémy alternativních cest ekonomického rozvoje. A musí je posoudit stříživě, zodpovědně, bez emocí a bez předsudků. Není to jen otázka pohodlnosti nebo ochrany tzv. kvality života, jde také o základní problémy ekonomiky a politické nezávislosti, obhajoby svobody pro budoucí generace..."

O autorovi | František Janouch, fyzik a zakladatel Nadace Charty 77

Myslím zeleně, a proto chci atom

S rostoucím znepokojením pohlížím na blížící se jednání Strany zelených. Se znepokojením, protože již několik let ukazují, že nejsou novou ingrediencí naší politické scény potřebnou jako sůl, ale malou, rozhádanou straničkou, která zcela zanedbává potřeby této země a promarní její šance do budoucna.

Přiznám se, a nepřiznávám se k tomu veřejně ani poprvé, ani naposled, že jsem vlastně jakýmsi zamaskovaným zeleným. Mnohé z jejich cílů jsou mi blízké, pod mnohými z nich se mohu bez rozmýšlení podepsat.

Stejně jako zelení hledím s obavami na naše plýtvání energií.

Množství reklam, jež dostávám do své poštovní schránky a automaticky vyhazují do krabice, kterou někdo laskavě přistavil u poštovních schránek, mě děsí. Nejen že to všechno platím z vlastní kapsy zvýšenou cenou reklamovaných výrobků; vidím krásné stromy, které jsou denně káceny pro ukojení tohoto civilizačního šílenství. Znepokojuje mě rostoucí počet obludných městských džípů, které zhoršují i beztak katastrofální městskou dopravu, ale jsou nenasytnými žrouty energie jak při jejich výrobě, tak i jejich provozu.

Poslechl jsem si nedávno v Erice na Sicílii zajímavá fakta: většina mořských ryb má ve svém těle stopy plastických látek. Byl jsem u jednoho z čistých moří na Sicílii. Na plážích se válely

stovky zbytků plastových obalů, kanály lemující silnice plastovými lahvemi a obaly doslova přetékal.

Zabývám se energetikou a píši o ní již hodně přes čtyřicet let. To, co jsem právě popsal - a je to pouze maličký zlomek toho, co mám na srdci - má jeden společný jmenovatel. Tím je energie. Energie, které má lidstvo čím dál méně a která ovlivňuje naše životy, náš blahobyt i naše bezpečí v míře, již si většina z vás nedokáže ani představit. Opakuji bez omrzení jako pokažený gramofon, že globálně 20 procent lidstva (tedy my, ta bohatší část) spotřebovává celých 80 procent světové energie. Od množství spotřebované energie se odvíjí všechno: hrubý národní důchod, kojenecká úmrtnost i průměrný věk, kterého se občané naší planety dočkají.

A občanů naší planety přibývá. Minulý měsíc činil čistý denní přírůstek kolem 220 tisíc osob. A protože v průměru je globálně na obyvatele instalováno kolem 2,5 kW výrobní kapacity elektřiny, museli bychom jen k udržení té šílené civilizační diskrepance 20 versus 80 instalovat obden jeden temelínský reaktor. Nebo 10 000 skoro stometrových větrných elektráren s nominálním výkonem 1 MW. Nebudu raději uvádět, kolik desítek tisíc čtverečních kilometrů bychom potřebovali denně věnovat na výrobu biomasy, bionafty či etanolu.

Na rozdíl od paní Dany Kuchtové velké rozvojové země nekážou vodu, ale pijí víno: Čína má rozsáhlý konkrétní program výstavby jaderných elektráren. Toho však není dosti: již od roku 2010 začnou být v Číně uváděny do provozu nové typy rychlých reaktorů, které, hodně zjednodušeně řečeno, vyrábějí při svém provozu více jaderného paliva, než ho spotřebovávají.

Indie intenzivně připravuje generaci reaktorů, používajících jako palivo i thorium, kterého je mnohem více než uranu. A obě země spolu s mnoha dalšími intenzivně budují vysokoteplotní reaktory, jež mohou sloužit k odsolování mořské vody, vytápění, nahrazovat uhlí v metalurgii a hlavně - vyrábět levně vodík, který ministr Bursík chtěl používat jako pohonnou směs v nových policejních rychloautomobilech.

Pohlížím s velkými obavami k nadcházejícímu jednání Strany zelených: kdyby zvítězila fundamentální Kuchtová, měla by si naše země včas objednat místo v pořadníku nových rozvojových zemí. Tedy zemí, které prošustrovaly svůj vědeckotechnologicko-výrobní potenciál a octly se někde v chvostu rozvinutých zemí, či dokonce bývalých zemí rozvojových.

Pánbůh s námi a zlý pryč, říkávala při podobných zapeklitých situacích má babička.

František Janouch
uveřejněno v MFDnes 040908

O autorovi | František Janouch, fyzik a zakladatel Nadace Charty 77